T.C.
UYUŞMAZLIK **MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2024/523
KARAR NO : 2025/146
KARAR TR : 03/02/2025

ÖZET:Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö. K.
Vekili : Av. N. H. Ş.
Davalı : Milli Savunma Bakanlığı
Vekili : Av. G. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, askeri faaliyetler kapsamında görevlendirilen müvekkilinin askeri birliğine bırakılması için askeri araca bindiğini, İskenderun-Adana istikametinde giderken İskenderun Deniz Er Eğitim Komutanlığı önünde freni patlayan sivil bir tırın polis kontrolü için sırada bekleyen tüm araçlara çarpmak suretiyle meydana gelen zincirleme trafik kazasında, kaburgaları kırılmak suretiyle göğüs bölgesinden ciddi derecede yaralandığını, olay tarihinden bu yana yapılan tüm tedavilere rağmen özellikle müvekkilde oluşan nefes darlığının tam anlamıyla geçmediğini, müvekkilinin engelli hale geldiğini, manen yıprandığını, maddi açıdan zorlandığını belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla geçici iş gücü kaybı için 250 TL, bakıcı için 250 TL, sürekli iş gücü kaybı için 500 TL olmak üzere toplamda şimdilik 1.000 TL maddi ve 125.000 TL manevi zararının tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 18/07/2023 tarih ve E.2023/263, K.2024/309 sayılı kararı ile, davalıya atfedilecek herhangi bir kusur tespit edilmediğinden sübut bulmayan davanın reddine karar vermiş, istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi 17/11/2023 tarih ve E.2023/933, K.2023/930 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nın 353/1-a.4 maddesi gereğince ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. İstinaf mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Somut olayda, asker olan davacı görev yerine giderken, polis kontrolü için askeri aracın durdurulduğu sırada plakalı çekici ve plakalı yarı römorktan oluşan tırın, fren sistemindeki sorun nedeniyle İskenderun girişindeki polis kontrol noktasında beklemekte olan araçlara çarpması sonucu, 24 aracın karıştığı, ölümlü, yaralamalı ve maddi*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

hasarlı trafik kazası meydana gelmiştir. Davacı vekili dava dilekçesinde davanın tamamen idarenin kusursuz (objektif) sorumluluğa dayalı olarak açtığını belirterek davalı idareden tazminat talep edildiği görülmüştür. Bu itibarla, davanın idari yargı yerinde tam yargı davası olarak görülmesi gerektiği (Danıştay 10. Dairesinin 2013/5195 Esas 2014/498 Karar sayılı ilamı, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Daire Başkanlığının 2009/863 Esas 2015/2228 Karar sayılı ilamı), davada 2918 sayılı KTK'nın 110. maddesinin uygulama yerinin bulunmadığı anlaşıldığından ilk derece mahkemesince yargı yolu bakımından davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir..."

3. **Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 15/01/2024 tarih ve E.2023/605 K.2024/20 sayılı kararı** ile, 6100 sayılı HMK 114/1-b maddesi gereğince yargı yolu dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Kaldırma kararına uyularak yapılan yargılama neticesinde usulüne uygun şekilde yapılan idari eylem ve işlemlerden doğan zararlardan dolayı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekmekte olup, görev kamu düzenine ilişkin olduğundan, HMK 114/1-b maddesi gereğince yargı yolu dava şartı olduğundan davanın usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacının davasının Yargı Yolu dava şartı yokluğu nedeniyle USULDEN REDDİNE..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı gerekçe ile 1.000 TL maddi, 275.000 TL manevi tazminatın faizi ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde tam yargı davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Adana 1. İdare Mahkemesi 16/04/2024 tarih ve E.2024/553, K.2024/614 sayılı kararı** ile, 2918 sayılı Kanun gereğince uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararının ilgili kısmı şöyledir:

" ...2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; karayolunda meydana gelen trafik kazasından kaynaklı zararın tazmini istemiyle açılan iş bu davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesinin E:2021/514, K:2021/447 sayılı ve E.2021/77, K.2021/100*kararları da bu yöndedir.*

Açıklanan nedenlerle;

1-Davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE, ... "

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

6. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Adana 1. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A.Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

9. 2918 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

..."

10. 2918 sayılı Kanun'un "*Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.)Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"İşletenin Hukuki Sorumluluğu"* üst başlıklı *"İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu"* alt başlıklı 85. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/28 md.) Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

(Ek: 17/10/1996-4199/28 md.) Motorlu araç ölüme veya yaralanmaya sebebiyet vermiş ise, kazaya karışan aracın başkalarına devir ve temliki veya üzerinde bir hak tesisini önlemek amacıyla olaya el koyan Cumhuriyet Savcılıklarınca, aracın tescilli olduğu tescil kuruluşuna trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi için talimat verilir. Kaza anı ile Cumhuriyet Savcılığınca trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi arasında geçen süreler içinde kötü niyetle yapılan araç tescilleri hükümsüz sayılır. Şerhin konulduğu tarihten itibaren bir ay içerisinde, şerhin kaldırıldığına veya devamına ilişkin mahkeme kararı ibraz edilmediği takdirde bu şerh hükümsüz sayılır.

İşletilme halinde olmayan bir motorlu aracın sebep olduğu trafik kazasından dolayı işletenin sorumlu tutulabilmesi için, zarar görenin, kazanın oluşumunda işleten veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere ilişkin bir kusurun varlığını veya araçtaki bozukluğun kazaya sebep olduğunu ispat etmesi gerekir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşleten ve araç işleticisi teşebbüs sahibi, hakimin takdirine göre kendi aracının katıldığı bir kazadan sonra yapılan yardım çalışmalarından dolayı yardım edenin maruz kaldığı zarardan da sorumlu tutulabilir. Ancak, bu durumda işletici teşebbüs sahibinin sorumlu kılınabilmesi için kazadan kendisinin sorumlu olması veya yardımın doğrudan doğruya kendisine veya araçta bulunanlara yahut kazaya taraf olan üçüncü kişilere yapılması gerekir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur."

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

B. Yargı Kararı

13. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"…Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, askeri faaliyetler kapsamında askeri araçla görev yerinden askeri birliğine bırakılmak için araca alınan ve İskenderun-Adana kara yolu güzergahında giderken polis kontrolü esnasında meydana gelen trafik kazasında yaralanan davacının uğradığı maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle açılmıştır.

17. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

18. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan kaza nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da davalı idarenin işleten sıfatıyla hukuki sorumluluğundan ötürü adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/01/2024 tarih ve E.2023/605, K.2024/20 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/01/2024 tarih ve E.2023/605, K.2024/20 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde, Üye Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin

KARŞI OY

Asker olan davacının görev yerine giderken, polis kontrolü için askeri aracın durdurulduğu sırada, meydana gelen trafik kazasındaki zararı nedeniyle tazminat talep edildiğinden, davada 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin uygulanmayacağından, davacının da görev yerine giderken zararı doğduğundan, idari yargının görevli olduğu görüşüyle karara katılmıyorum.

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JjnvPZp - 4kI731L - gNCTnYQ - 7mBOJM= ile erişebilirsin